

Läheme eurovalimisi võitma!

Keskerakond pidas 5. aprillil TTÜ Mektory majas eurovalimiste valimiskonverentsi. Kinnitati kandidaatide nimekiri. Erakonna esimees Savisaar tegi sügavama sissevaate erakonna siseellu seoses Europarlamendi valimistega (nii varasemate kui ka praegustega) ning otsustas ise erakonna nimekirja esinumbrina vedada – lisades aga kohe juurde, et tema Brüsselisse ei lähe, vaid aitab ja toetab erakonda oma häälega, soovitavalt võidule! Avaldame lõike Edgar Savisaare kõnest (täispikkuses tekst ilmub Kesknädala veebis).

Käsitlen eurovalimistega seoses kaht teemat: seda, milline on Euroopa Liit, mille eest tahab seista Eesti Keskerakond; aga ka seda, miks mina neil eurovalimistel peaksin või ei peaks kandideerima.

Alustan lihtsamast, kuigi vormilt pisut hamletlikult kõlavast küsimusest: olla või mitte olla? Kandideerima või mitte kandideerima? Tõsiseid argumente on poolt ja vastu. On põhjuseid, mis mõne meelest räägivad kandideerimise poolt, kuid needsamad motiivid on jällegi teiste meelest kindlaks põhjuseks mitte kandideerima.

Minu kandideerimise poolt

räägib kindlasti võimalus, et kahe asemel oleks Keskerakonna eesmärgiks saada võib-olla kolm mandaati. Ühe koha saame ka ilma erilise ühiskampaaniata, erakonna rahakotile enne Riigikogu valimisi sellega puhkust andes. Eelmiste eurovalimiste võlgu maksime aastaid ja see polnud meist kellelegi meeldiv kogemus. Tekkis sisemisi ja välimisi hõõrumisi ning lõpuks kaotasime mõlemad saadikud. Ning maksime mitu aastat eelmiste eurovalimiste võlgu, kõrval näpuganäitavad Seppik ja Rosimannus, et: vaadake, kui kehvalt nad majandavad!

EUROOPASSE! Keskerakonna kandidaadid EP valimistel (kandideerimise järjekorras):

1. Edgar Savisaar, 2. Jüri Ratas, 3. Mihhail Stalnuhhin, 4. Kadri Simson, 5. Enn Eesmaa, 6. Aadu Must, 7. Priit Toobal, 8. Aivar Riisalu, 9. Kerstin Oudekki Loone, 10. Mailis Reps, 11. Ester Tuiksoo, 12. Yana Toom.

Loe edasi lk 3

Dr Peeter Mardna: Tervelt elatud aastad hoiavad raha kokku

Riigikogu asespiker Jüri Ratas tegi Terviseameti järelevalveosakonna juhtivinspektorile Peeter Mardnale ettepaneku rääkida Riigikogu Keskraktsioonis neist tervishoiuprobleemidest, mida saaks lahendada olemasolevaid võimalusi ja vahendeid kasutades. Seoses valitsusevahetusest tingitud kiirete aegade jäi see kohtumine ära. Teema olulisust arvestades Kesknädal siiski tegi Peeter Mardnaga intervjuu, et vajalik info jõuaks nii poliitikuteni kui ka kõigi meie lugejateni.

INDREK VEISERIK

Miks on Eestis nii pikad järjekorrad eriarstide juurde?

Situatsioonid, mis pärast inimesed pöörduvad arstide poole, on piltlikult öeldes põhjustatud kolmest faktorist, ja need on enam-vähem võrdsed.

Mitmeid kordi on saanud

pöördumised erakorralise meditsiini osakondadesse, millega koormatakse meditsiinisüsteemi üle.

Eelkõige on tegemist nn iseparanevate haigustega, mille puhul teadlik inimene mõistab, et see nohu või kõha läheb tal kolme päevaga isenesest üle. Soe jook ja rahulik olek parandavad tervise 30

protsendil kõigist meditsiini poole pöörduvatest patsientidest.

Järgmised 30% on see, mis on kogu meie arstiabi võti. Need on tervise seisundihälbed, mis on tekkinud oma tervise kas teadlikust või teadmatust rikkumisest. Inimene on ise tekitanud endale haiguse. Neid haigusi on võimalik ära hoida, kui inimene teadlikult sellega tegeleb. Näiteks alkohol, tubakas, vähene liikumine, vale söömine, valed asendid jne põhjustavad haigusi neil 30 protsendil. Just selle 30 protsendi hulgas on võti, millega üldse saame meditsiini koormust vähendada. Ja sellele ei ole meie ühiskonnas absoluutselt

tähelepanu pööratud!

Ehk tuleks ennetustegevus odavam kui hilisem ravi?

Inimeste teadlikkuse tõstmiseks kulutatu ei maksaks kuigipalju, võrreldes tagajärgedega. Hinnavahe on tegelikult sadu kordi väiksem. Sel moel tagaksime rahvale tervelt elatud aastad. Meie kogu jõud tuleb seega suunata sellele, et inimene varajast noorusest alates teavitaks endale: kõige kallim vara on tervis! Tervise kaotamisega kaotab ta absoluutselt kõik, isegi kui ta rikas on. Tervise kaotamisel ei saa inimene oma hüvesid ju enam nautida. Kui tal tervist ei ole,

siis ta ei saa ka mitte kunagi rikkaks, sest ta pole võimeline tööd tegema. Kõige aluseks on tervis, sest seda ei saa osta ega tagantjärele müüa ning vahetada mitte millegi vastu. See on kogu inimeste moraali küsimus.

Teavituse tööpõld oleks ränk, sest eestlased on näiteks alkoholi tarbimiselt maailmas esirinnas?

Keelata inimestel alkoholi tarbida on ju raske. Ükstakõik missuguseid televisiooni- ja raadiosaateid jälgida, ikka on läbivaks hoiakuks see, et väga heade kaaslastega või sõpradega kohtudes võetakse paar õlut, sest nii olevat parem asju arutada. Arutada

ilma alkoholit nagu enam ei saagi! Puhkehetkedel ju ka minnakse sõpradega sauna ja võetakse jälle mõned õlled. Kõik pidulikud sündmused algavad ja lõppevad demonstratiivse klaaside kõlistamisega. Kui suudaksime Eestis välja anda seaduse, et õlut võib müüa ja toota niipalju kui tarvis, aga väljastada tohib seda ainult 0,3-pudelites, siis oleks see suur samm õiges suunas. Ja müüa ei tohiks mitte kangemat kui 5-mahuprotsendilist õlut.

Loe edasi lk 5

Juhtkiri

Kevadkollektiiv
võib Humanasse
kadudaANDRES ELLAMAA
arst

Riik sai uue valitsuse. Eks see asub tegutsema vastavalt seadustele. Enamik meist ei uuri valitsuse plaane, sest tegelikkus saab selgeks tavaliselt väga kiiresti. Aga mina lugesin koalitsioonileppe läbi.

Tore, et käivitatakse programm „lasteaiakohtade puuduse kaotamiseks käimasoleva Euroopa Liidu eelarveperioodi jooksul“. Eelarveperiood on aga pikk ja „programmi käivitamine“ ei tähenda ju selle edukat toimimist. Samamoodi nagu „töötame välja põhimõtted, mis võimaldavad eesmärgipäraselt rakendada riigipoolset toetust õpilaste huvitegevuse toetamiseks“. Kerkib küsimus, kas valitsus võib üldse teha midagi mitte-eesmärgipäraselt? Kas senine riigipoolse toetuse puudumine oli IRL-i süü?

Tervelt kahel korral märgitakse vajadust allkirjastada naiste vastu suunatud vägivalda vastane Istanbuli konventsioon. Võimulolevad erakonnad rõhutavad ka vajadust järgida soolise võrdõiguslikkuse printsiipi. Kindlameelselt aga ignoreeritakse tõika, et töötajaskonna madalaimat palka saava osa moodustavad just naised, mistõttu nad on ka vanaduspäeval vaesusse mõistetud. Ju oli see taas IRL-i süü? Nüüd lõpuks vead parandatakse ja näidatakse „avalikus sektoris naiste ja meeste võrdsel tasustamisel eeskujut“. Julgen meenutada, et avalikus sektoris pole probleem mitte meestes/naistes, vaid kurvas töisasjas, et avalik sektor seisabki naiste najal. Küsimus pole soolises diskrimineerimises, vaid selles, et valitsejad on harjunud teatud avalikku teenust

KESKMÖTE: Eesti võiks täies mahus võtta omaks
kõik Euroopa Sotsiaalharta põhimõtted.

saama poolmuidu. Olgu siis õpetaja või halastajaõde töö. Pigem puudub poliitiline tahe otsustamiseks, mis on rahvale ja riigile tähtsam. Kas hästimakstud õpetaja või ülemakstud tegelane Riigikogus või riigiettevõtte nõukogus?

Kogu koalitsioonileppet läbivad kinnitused „analüüsime“, „seame sihiks“, „toetame“, „arutame läbi“, „pooldame“, „kaalume võimalusi“. Kena. Kuid see ei tähenda ju midagi. Taevast ise teab, mille najal eelnev valitsus oma otsustused langetas, sest alles nüüd, kui IRL läinud ja SDE tulnud, võime loota, et „üldise riigivalitsemise arendamise raames rakendame riigi tegevuste planeerimise protsessis põhjalikku riskide analüüsi ja riskivalitsemist“.

Kuigi uue valitsuse liikmed kinnitavad oma kiindumust demokraatlikesse protsessidesse, on nad otsustanud, et „kaotame keelu ühitada Riigikogu liikme ja kohaliku omavalitsuse volikogu liikme töö“. Seega tahetakse vähendada valitsemisprotsessis osalejate ringi ja kinnistatakse praegune vildakas tendents, et tippasemel otsustajad tulevad otse nn broilerfarmist. Veel hullem – enamik neist pole pärast tippjuhtimise aega enam tööjõuturul likviidsed.

Võimulesaanud kinnitavad: „Tõstame pensioni maksimaalses indekseerimise määras“. Pension peab perioodiliselt tõusma vastavalt kümme aastat vanale seadusele. Selle seaduse rikkumine ehk pensionitõusu pidurdamine kuulub pigem karistatavate tegude hulka. Kahetsusväärset ei leia ridagi selle kohta, et Eesti võiks täies mahus võtta omaks kõik Euroopa Sotsiaalharta põhimõtted. Meile lubatakse ka „kvaliteetset tervishoiuteenust“ ja „kvaliteetset haridust“. On ilmselge, et kvaliteet on hinnanguline mõiste ning eeldab hoopis tõsisemaid kokkuleppeid ja kvaliteedi defineerimist. Koalitsioonileppe kirjutajad mõistsid ise ka, et tõsisit juttu saab alustada vast ainult siis, kui mõistetes on kokku lepitud, ja et varsti lepitakse kokku, mis asi on „stipendium“.

Üllatav on, et lubatakse vastu võtta „põhiseadusega kooskõlas oleva apteegituru uus regulatsioon“. Taevast appi, kas praegune on siis põhiseadusega vastuolus? Kus olid presidendi ja õiguskantsleri silmad?

Muretsemiseks, et koostööleppede lubaduste täitmiseks ei piisa raha, pole põhjust. Need lubadused ei olegi mõeldud täitmiseks. Tuline õigus oli sel terasel inimesel, kes nimetas kevadkoalitsiooni kevadkollektiiviks. Nagu kevadkollektiiv ikka, pannakse see sügise saabudes kappi, ootama heal juhul järgmist kevadet, halvemal juhul aga rändab see Humanasse.

NÄDALA NUPUD

Lõpuks ta tuli – raamat Andrus Ansipist

Märtsikuu viimasel päeval jõudis kauatehtud kaunike raamat Andrus Ansipist esitlusele. Esialgu ühest autorist – tuntud ajakirjanikust Kadri Paasist (pildil vasakul) – oli lõpusirgel saanud kaks – töökaale Kadri oli lisandunud uus särav täht ajakirjandustaevas Katriina Krjutškova. Esitlus toimus Viru Keskuse raamatupoes ja seal oli näha igasugu karvaseid ja sulelisi (põhiliselt tundusid olevat IRL-i omad), aga mitte ühtki reformierakondlast – kui välja arvata päevapoliitikast taandunud Ignar Fjuk, kes aga on taustainfoga enam kursis meediaväljaannete andmetel hoopis Krjutškova ekxelukaaslane, nii et tal võis olla mitte niivõrd poliitiline, kui võrd isiklik huvi.

Hetkel, kui raamat „Andrus Ansip – halva iseloomuga tark poiss“ ilmus, oli peategelane just peaministri kohalt tagasi astunud ja lõpetamas karjääri ka Reformierakonna esimehena. Kuid poliitikast, nagu teame, ta ei lahku, olles võtmas suunda Euroopasse. See tähendab, et raamat ei jutusta üheksa aastat Eestit juhtinud peaministri olevis, vaid on rohkem kujunemislugu.

Kesknädal ei nõustu Kaarel Kressaga 7. aprilli Eesti Päevalehes, kus retsensent arvab, et raamat on kiiruga kokku pandud – selle vastu kõneleb kasvõi meie oma ajaleht, kust leidsime esimesed ootusäravad kirjutised Ansipi-raamatu teoksiloleku kohta juba 6. aprilli 2011 ja 7. novembri 2012 Kesknädalatest. Seega on töötatud rohkem kui kolm aastat.

Pigem võis asi seista eelkõige selle taga, et kuna Ansip, nagu me teame, ise koostööst keeldus, ei julgenud ka temaga seotud kaaslased autoritele oma mälestusi-iseloomustusi jagada. Samuti tundub olevat üks pika vinna põhjus rahapuudus kirjastamiseks.

Kuid hästikujundatud 300 lehekülge on kõigele vaatamata valmis ja lugeja ees. Ja nagu teame, hallist ja isikupäratust kujust raamatut kirjutada ei ole võimalik, kui just suurelt ei valetata. Seda viimast Paas ja Krjutškova kindlasti ei tee, kuigi

jämedavõitu üldistusi võib ju sealt leida. Kesknädal võtab pikema arvustuse ette ehk edaspidi – sest arvestades Ansipi sünniaastat 1956 ja raamatus kirjeldatu jõudmist tänasesse päeva, siis on vast isegi vastu autorite tahtmist välja kukkunud ühelt poolt päris tore ajastuülevaade (mida põnevat küll noor põlvkond sealt leida võiks?) ning teisalt lugeja uudishimu rahuldav isikulugu. Kuigi romaanini muidugi tegu ei küüni nagu mõni „Dorian Grey portree“, väärub kiitust vaieldamatult mahukas töö, sihikindel tahe ja ka noorte meediadaamide missioon – kirjutada Eesti ajalukku järjekordne peaminister pärast raamatut Siim Kallase „Peategelane“ (autor Ester Šank) ja Edgar Savisaare mälestusteteose „Peaminister“. Ning nüüd siis on üsna uhke tunne panna kolmas riulile eelnimetatute kõrval, imestusega konstaterides, et ka uuel Eesti Vabariigil hakkab juba tekkima oma rida ajaloolisi isiksusi.

Eestis ja Venemaal HIV-epideemia – nakatunuid üle 1%

Tartu Ülikooli pressiteate järgi avaldasid ülikooli kliinikumi arst-õppejõud Airi Pöder ja arstiteaduskonna IV aasta üliõpilane Madli Haldre teadusajakirjas „Clinics in Dermatology“ ülevaate HIV levikust. Selgus, et võrreldud ajavahemikus oli Euroopa ja Kesk-Aasia regioonid nakatunute arv kahekordistunud, sh Ida-Euroopas kolmekordistunud. Lisaks saime teada, et Ida-Euroopas on vaid kaks riiki, kus täiskasvanud nakatunute hulk ületab 1% – need on Eesti ja Venemaa. 2011. aastal elas Euroopa ja Kesk-Aasia regioonid hinnanguliselt 2,3 miljonit HIV-viirusega nakatunud inimest, sh ligi 30–50% selliseid nakatunuid, kes ei tea, et nad viirust kannavad. Ainuüksi Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia regioonid ulatub nakatunute arv 1,4 miljonini. 2011. aastal oli Maailma Terviseorganisatsiooni andmetel uusi nakatunuid Euroopa regioonid 170 000. Eestis on uute

HIV-nakatunute arv 100 000 elaniku kohta 27,3 – olemasoleva üks kõrgeima määraga riike Euroopas. Eestit edestab vaid Ukraina, kus 100 000 elaniku kohta elab 38 uut nakatunut. Hinnanguline uute juhtumite arv hakkas Ida-Euroopas ja Kesk-Aasias pärast mitu aastat stabiilsena püsima 2000. aastate lõpus kasvama. Regiooni kuuluvad Eesti ja Venemaa on kaks riiki, kus täiskasvanud (15–49-aastased) HIV-nakatunute hulk elanikkonnas ületab ühe protsendi.

HIV-epideemia andmete taga on Ida-Euroopas ja Kesk-Aasias ennekõike ebatavaliselt, süstaldega narkootikumide manustavad narkosõltlased ja seksuaalvahekorrad süstivate partneritega. Ennetuseks ja probleemi teadvustamiseks tuleb süvendatult tegelda mõlema riskigrupiga.

HIIBUSE NÄDAL

MINISTRID-RÄNDLINNUD: URMAS PAET, JÜRGEN LIGI, URVE TIIDUS, IVARI PADAR, JEVGENI OSSINOVSKI ja URVE PALO KANDIDEERIVAD BRÜSSELISSE.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde	urmi@kesknadal.ee	6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik	indrek@kesknadal.ee	6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim	tiit@kesknadal.ee	6 273 465

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Läheme eurovalimisi võitma!

Algus esilehel

Kaks kohta on võimalik saada tubli isikliku kampaaniaga, mida erakond jõudumööda toetaks – aga ka sel juhul pole erakonna jaoks suuremat vahet, kas Brüsselisse valitakse Ratas ja Stalnuhhin või keegi kolmas ja neljas meie nimekirjast. Tähtis, et kõik tahavad pingutada ja Brüsselisse jõuavad võitjad.

Kolm kohta

on saanud sotsid Ilvese kandideerimisel. Ilmselt annaks ka minu kandideerimine Keskerakonnale kolmanda koha lootuse. Aga siit tuleb ka minu üks motiiv mitte kandideerida, sest see võib teiste kandidaatide indu kampaanias osalemisel jahutada. Kergesti võib tekkida lootus, et küll Savisaar ka seekord need hääled ära toob. Sel juhul oleks kaotajaks nii Savisaar kui ka Keskerakond, ja Brüsselisse võib jälle jõuda inimene mitte enda, vaid minule antud hääletega. Oleme seda ühel korral teinud. Eksisime, ka mina eksisin, ja ei taha seda viga korrata. Aga võtame laiemalt, Eesti poliitika perspektiivist. Postimehes räägiti Eesti poliitika mammu-titest, kes justkui veavad eurovalimistel parlamendierakondade nimekirju. Värvu pandi vaba käega nagu lehtedel kombeks, ja seda ei saa ka keegi meediale pahaks panna. Lähemal vaatlusel on siiski selge, et minusugust täisjõus ninasarvikut ei saa täna siiski kuidagi väljasurevate mammu-titega samasse ritta seada. Võrreldes Kelami ja Lauristiniga olen aastatelt poisike, ja ega Ansipki minust eriti tagapool ole. Ma ei ole ennast kunagi veel

nii noorena ja moodsa poliitiku tunduvalt, nagu täna siin seltskonnas.

Nemad on endised

Eesti eurovalimiste nimekirjade tipus on ju sel pühapäeval Reformierakonna esimehe kohalt lahkuv Andrus Ansip. Küll värskest, aga siiski kindlalt endine. Seal on ka kunagine sotsiaaldemokraatide juht Marju Lauristin. Samuti – endine. Oma parteis esinumber on ka ammu-ammu ERSP-d ja Isamaaliitu juhtinud Tunne Kelam. Kogu lugupidamise juures, aga ikkagi ainult endine. Kõik on endised peale minu!

Parlamendierakondade esimeestest oleksin ainus, kes kandideeriks. Arvan, et see iseenesest poleks aga minu kandideerimiseks mingi takistus. Keskerakond on alati suutnud eristuda, ja selles ongi olnud ja on ka täna meie tugevus.

Mittekandideerimiseks on aga ka mõjuvamaid põhjuseid. Sven Mikser ja Taavi Rõivas ei kandideeri, sest nad on hõivatud valitsuses. Mina juhin Tallinna linnavalitsust. Neljast kolme Riigikokku kuuluva erakonna esimehed kannavad täna Eestis põhilist täitevvõimu vastutust.

Miks nii Toompeal kui ka Tallinnas opositsioonis oleva IRL-i esimees Urmas Reinsalu ei kandideeri, ega ma seda ei teagi. On ilmne, et parteiliidritest on just Reinsalu täna prii riigikaitsest ja võiks olla ka valmis tööks Europarlamendis. Tallinna linnapea lahkumine võib väljakujunenud tasakaalu Toompea ja all-linna vahel nihutada vales suunas. See poleks hea Tallinnale ega Eestile.

OLLA VÕI MITTE OLLA? Kandideerida või mitte kandideerida? Üle 300 konverentsilise kuulaa vaikselt Edgar Savisaare üllatavalt avameelset hamletlikku arutelu elust ja poliitikast. Fotod Urmi Reinde

Isiklikumad motiivid

Minu mitteandideerimisele oleks ka isiklikumaid motiive. Olen varemgi öelnud, et Euroopa Parlamendiga ei juhtu suuremat hullu, kui seal ühes koosseisus Savisaare-nimelist pole. Aga see poleks päris aus valijate suhtes, kui kandideerida ja valituks osutudes mitte minna. Kõik Keskerakonna kandidaadid on lubanud valituks osutudes Brüsselisse ju minna. Ka konkureerivate parteide esinumbreid – Kelam, Lauristin, rääkimata Ansipist, panevad Brüsseli poole jooksu kohe kui vähegi saavad. Nad ongi pigem Brüsseli esindajad Eestis kui Eesti poliitikud Brüsselis. Mis siis minust saab? Ka mina olen öelnud volikogu ees, et ma ei tahaks olla peibutuspart. Nagunii, kui ma kandideerin, kujuneb nendest valimistest

“Savisaare tapmise” järjekordne kampaania, kus oma jõud ühendavad konkureerivad parteid, peavoolumeedia ja Vaherist oma positsioonid säilitanud seltskond. Kas minu partei suudab mind nendel tapatalgutel kaitsta, kas ta tahab seda teha, sest mugavam on suu kinni hoida? Mul ei ole selles suhtes illusioone.

Euroopast

Ja siit ongi sobiv üle minna teemale: millist Euroopat me tahame? Euroopa Liidu nägu on Eestis terasbetoonist, Põhjamaades ja Lääne-Euroopas on Euroopa Liidu nägu aga kirjutatud inimeste heaolu ja toimetuleku. Kui me ei suuda inimnäolist Euroopat Eestisse tuua, saab meist äpardunud riik. Euroopa Liiduga liitumine ei ole toonud ja ilmselt ei too ka tule-

vikus meie rahvale automaatselt Liidu keskmist heaolu. Meenu-tame kasvõi uuemat „Rootsi aega”, kus Põhjamaade investeeringutega ei tulnud uude Eestisse kaasa Skandinaavia ühiskondadele edu toonud sotsiaalsel struktuuri. Kohalike jaoks kehtestati uus Balti erikord, mille tulemuseks on sündimuse kestev langus ja inimeste katastroofiline väljaränne.

Praegusel Euroopa Liidul, mille poliitikat määravad liikmesriikide valitsused, pole mingeid võimalusi meil Eestis aetava tagurliku poliitika vääramiseks. Tõsi on agakasee, et kui Euroopa soovib globaalses konkurentsivõimelises majandustega oma positsioonide langust kasvõi pidurdada, rääkimata positsiooni tugevdamisest, tuleb Euroopa Liidu keskvoimu liikmesriikide arvel oluliselt

tugevdada niikuinii.

Ja lõpuks:

ma ei kutsu teid üles tegema sellest kampaaniast Savisaare kaitsmise üritust. See oleks nali. Olen seni hakkama saanud, saan ka edaspidi. Kes toetavad, nendele olen südamest tänulik. Aga kõigile ma soovitan: võtke lipp välja, tõstke kõrgele ja võitke need valimised! Andke oma panus, mitte ärge oodake, et keegi teine seda teie eest teeks. Rahu on meil vaja selles kampaanias – et üle elada kõik need mammu-tid endised. Kes peale intrigeerimise muud ei oskagi ja kujutavad ette, et kogu poliitika seda ainult ongi. Meie tahame enam! Et inimesed tunneksid end õnnelikuna ja hästi. See on meie siht, ja 25. mai õhtul näeme, kuidas see meil välja tuli.

Edgar Savisaar

Rahvas valis majanduslikult eduka Orbáni taas Ungaris võimule

Ungari peaministri Viktor Orbáni juhitud partei Fidesz võitis ülekaalukalt 6. aprilli parlamendivalimised. Fidesz sai parlamendis 133 kohta, vasaktsentristlik opositsioon 38 ja paremäärmuslik erakond Jobbik 23 kohta.

INDREK VEISERIK
indrek@kesknadal.ee

Orbáni sõnul hääletasid ungarlased neil valimistel vihkamise vastu ja Euroliidust mittelakumise poold.

„Valijad kinnitasid, et Ungari koht on EL-is, kuid seda vaid tugeva rahvuslike huvide eest seisva valitsuse korral,” rõhutas Orbán. Ta kinnitas, et Ungari on kõige ühtsem riik Euroopas. Kuigi võrreldes 2010. aasta valimistega parandas Jobbik pisut oma positsiooni, ei jäänud erakonna liider Gabor Vona tulemustega rahule. Ta lubas, et Jobbik võidab valimised 2018. aastal. Jobbiku tulemus paremäärmus-

like parteide seas on Euroopa viimaste aastate tugevaim. Varem on äärmusparempoolsetest vaid Šveitsi Rahvapartei selle tulemuse ületanud, saades 26,6% häälest.

Vasakpoolsetele olid valimised järjekordne läbikukkumine pärast võimust ilmajäämist 2010. aastal. Sotsialistide juht Attila Mesterházy keeldus Orbánit õnnitlemast, väites, et peaminister võitis ebaõiglaselt – valimissüsteemi muutmise tõttu.

Küsimus on majanduses

Orbáni meelest edu valimistel võib kokku võtta loosungiga „It's the economy, stupid.” („Küsimus on majanduses, põmmpa.”) Just selle loosungiga võitis Bill Clinton 1992. aasta presidendivalimistel George Bushi. USA presidendivalimistel sai selgeks, et rahvast ei huvitanud invasioon Iraaki, külma sõja lõpp ega muu rahvusvaheline poliitika. Clinton mõistis, et rahvast huvitab enim oma majanduslik olukord. Sellele Clinton oma

kampaania teraviku suunaski. Viktor Orbánit saatis Ungaris nii suur edu tänu edukale majanduspoliitikale. Tema juhtimisel on riigi rahanduse defitsiit saadud kontrolli alla, see jäi 2013. aastal väiksemaks 2,2 protsendist. Tööpuudus langes alates Orbáni peaministriks saamisest rohkem kui kolm protsenti ja on praegu 8,6 protsenti. Siseriiklikud intressimäärad on samuti madalad ning Ungari laenukoormus on tugevalt vähenenud. Riiklike võlakirjade järele on klientide nõudlus väga suur. Ungari naudib suurt kaubandusülejääki. Riik elab läbi korraldiku majanduskasvu, sisemine tarbimine on praegu 8 aasta kõrgeim. Tänavu jaanuaris oli Ungaris majandusandluse indeks Euroliidu riikide seas kõrgeim. Lisaks natsionaliseeris Orbáni valitsus pensionifondid, kehtestas nn „kriisiaegsed” maksud suurkorporatsioonidele, leevendas suuri kinnivarahüpoteeke võtnute tingimusi. Riigis vähenesid tulumaks ja inimeste majapidamistele kuluvad summad. Ungarlasi vaimustab riigi majandusliku õitsengu väljavaade, mille Orbáni valitsus 2010. aastast jõulise majanduspoliitika abil on loonud. See on ka koht järelemõtlemi-

Orban

seks Eesti parempoolsetel parteidel, kes loodavad 2015. aasta Riigikogu valimisi võita taas sõjameeleolusid ja venevastaseid tundeid õhutades. Kui Eesti valija on tark, tabab Reformierakonda valimistel suur kaotus, sest meie majandus on jäänud kiratsema. Oravaid ei päästa ka üksikud propagandistlikud sammud, nagu näiteks lastetoetuste tõstmine.

Orbáni ja Savisaare sarnasused

Viktor Orbáni ja Edgar Savisaare

vaadetes ning kujunemisloos suurteks poliitikuteks võib märgata mitut sarnasust. Mõlemad mehed on sündinud näiteks samal päeval, 31. mail. Orbán on Savisaarest 13 aastat noorem. Ta tuli poliitikasse pärast 1989. a peetud kõnet Budapesti Kangelaste väljakul, kus toimus ka 1956. a revolutsiooni juhtide Imre Nagy jt taasmatmistseremoonia. Too kõne tegi Orbáni avalikkusele tuntuks. Ta nõudis seal vabu valimisi ja Nõukogude vägede lahkumist Ungarist. 1988. a oli Orbán üks Fideszi asutajaliikmetest. Selle partei moodustasid põhiliselt üliõpilased, kes võitlesid kommunistliku režiimi vastu. 1991. a sai Orbánist Fideszi esimees. Savisaarest sai samal aastal Keskerakonna esimees. Sarnaselt Savisaarega on Orbánit karjääri jooksul kistud korduvalt poliitilistesse skandaalidesse. Ta on saanud tunda mõnaperioode, kogenud reetmist, valusaid hoope konkurentidelt ja meedialt. Kui Savisaar on terve oma karjääri vältel üritanud ühendada vasaktsentristlike jõudusid koostööks Eesti poliitilisel maastikul, siis sama on üritanud Orbán teha parempoolsete jõududega Ungaris. Mõlemad seisavad oma riigi

rahvuslike huvide eest ja on vastu „liberaalsele” riigimudelile, kus suurkorporatsioonidel ja pankadel on vaba voli rahva peal rõõvkapitalismi rakendada.

Võrreldes Savisaarega on Ungari tipp-poliitiku karjäär riigikul tasemel olnud kahtlemata edukam. Orbán oli peaminister aastatel 1998–2002 (Savisaar 1990–1992) ja on seda alates 2010. aastast kuni tänaseni ja kauemgi, olles nüüd suurelt võitnud valimised.

Tõenäoliselt on võidu põhjuseks see, et Ungaris on märksa tasakaalustatum meedia, mis on 10 miljoni elanikuga riigis lasknud valijatel langetada läbi mõeldumaid poliitilisi valikuid. Eesti meedias juuruteliseliselt puudub. Edastatakse vaid rinde-teateid sellest, kes on „vaenlane” ja kes „sõber”. Lisaks kasutatakse meil ära inimeste madalaid instinkte (hirm, ahnus, kättemaks jmt), et valija ei otsustaks tervest mõistusest, vaid emotsioonidest lähtudes.

Kasutatud allikad:
hungarianglobe.mandiner.hu
The Guardian
Euronews

Turvaline Euroopa ei ole mõeldav ilma Venemaata

Teksti autor GREGOR FLORIAN GYSI (1948, Berliin) on Saksamaa vasakpoolne poliitik (muu hulgas olnud Ida-Saksamaa lõpu poole ka uuendusmeelse Saksamaa partei juht). Vaadeltel on ta sotsiaalse riigi pooldaja ja suhtub liberaalsesse majandusmodelisse skeptiliselt. Viimase 20 aasta jooksul on teda korduvalt valitud Bundestagi liikmeks. Gysi on eriti tuntud oma avalike väljaastumiste poolest lääneriikide, esmajärjekorras USA poliitika vastu. Alljärgnevalt avaldame lühendatult ühe tema hiljutise sõnavõtu Bundestagi kõnetoolist.

GREGOR FLORIAN GYSI
Saksamaa parlamendi-
saadik, vasakpoolne

Putin tahab lahendada Ukraina kriisi sõjalisel teel. Ta pole aru saanud, et inimkonna probleeme on võimatu lahendada sõdurite või relvaga. Vastupidi! Ja ka Venemaa probleeme sel moel ta lahendada ei suuda. Ta ütleb ja tegutseb valesti. Meie mõistame ta hukka. Kuid see on ju sama mõtteviis, mis Läänes valitses ja valitseb Jugoslaavia, Afganistani, Iraagi ja Liibüa suhtes!

Süsteemide vastasseisu

asemele tuli USA ja Venemaa huvide konflikt. Külma sõda on lõppenud, kuid säärane huvide kokkupõrge võib omandada sellega täiesti sarnaseid jooni. Ameerika Ühendriigid tahavad säilitada ja isegi suurendada oma mõjujõudu. Ka Venemaa tahab säilitada ja isegi suurendada oma mõjujõudu. Võtmesõnadena Venemaa kohta toon vaid need: Gruusia, Süüria, Ukraina. Kuigi Putini teod mõistetakse hukka, tuleb anda endale aru, mil moel olukord tegelikult teravnes. Väidan ühemõtteliselt: kõik, mida NATO ja EL võisid teha valesti, seda nad ka tegid. Alustan Gorbatšovist 1990. aastal. Tema pakkus ühise Euroopa kodu loomist – NATO ja Varssavi Lepingu Organisatsioon lastakse laiali, koos Venemaaga luuakse ühine julgeolekukontseptsioon. NATO lükkas need ettepanekud tagasi ning ütles: „Hea küll, Varssavi Lepingu Organisatsiooni lase me laiali, aga NATO jääb.“ Ning NATO muutus kaitseühingust agressorite liiduks.

Teine viga:

Saksamaa ühendamisel lubasid meie endine välisminister Genscher ja teised välisministrid Gorbatšovile, et NATO itta ei laiene. Seda lubadust rikuti – NATO tegi järsu hüppe Venemaa suunas. Endine USA kaitseminister Robert Gates nimetas Ida-Euroopa riikide ülikiiret vastuvõtmist NATO-sse jämedaks veaks, ning Lääne katset kutsuda NATO-sse ka Ukrainat koguni jõhkraks provokatsiooniks. Seda pole öelnud mina, vaid endine USA kaitseminister!

Kolmandaks

võeti vastu otsus paigutada raketid Poolasse ja Tšehhi-maale. Venemaa valitsus ütles: „See riivab meie julgeoleku huve. Me ei taha seda.“ Lääs ei pööranud sellele üldse tähele-

panu. Ning jätkas samas vaimus. Seejärel rikkus NATO korduvalt ja jämedalt rahvusvahelise õiguse norme Jugoslaavias. Seda tunnistab isegi endine Saksamaa kantsler Schröder. Serbia ei rünnanud teisi riike ja polnud ka ÜRO Julgeolekukonkoriga vastavat otsust. Kuid pommitamised toimusid – ka Saksamaa osalusel esmakordselt peale 1945. aastat. Ja Kosovo elanikud said referendumil otsustada Serbiast eraldumise.

Ma astusin siis kriitiliselt välja rahvusvahelise õiguse terava rikkumise vastu, öeldes teile: „Te avasite Pandora laeka. Kui te lubate seda Kosovos, peate lubama sama ka mujal.“ Te sõimasite mind. Te ei võtnud seda tõsiselt. Kusjuures te pidasite end külma sõja võitjateks, kelle kohta endised normid ei kehti. Baskid küsivad, et miks nemad ei tohi korraldada referendumit, kas olla Hispaania osa või mitte. Kataloonlased küsivad: miks nemad ei tohi korraldada referendumit, kas olla Hispaania osa või mitte? Nüüd küsi-

rikkumine. Küsi-ge kohtunikult, kas vargust õilsatel kaalutlustel saab pidada mittevarguseks, võrreldes vargusega mitteõilsatel motiividel? Ja ta vastab Teile: „Ei, see jääb varguseks.“ Selles on probleem. Meile on öeldud: „Saksamaa peab kaitsma oma julgeolekut Hindukushis.“ Nüüd aga härra Putin ütles: „Me peame kaitsma oma julgeolekut Krimmis.“ Muide, Hindukushis Saksamaal laevastikku polnud, ta oli üpris kaugel. Vaatamata sellele ütlen, et mõlemad väited on valed. Jääb aga see, et kui mitu rahvusvahelist õigust rikkunud riiki süüdistab Venemaad rahvusvahelise õiguse rikkumises, pole see efektiivne ega veenev. See, millega me kokku pörkasime, on fakt.

Ka Obama

(nagu ka Teie, proua liidukantsler) rääkis riikide suveräänsusest ja territoriaalsest terviklikkusest. Kuid neid-samu printsiipe rikuti Serbias, Iraagis, Liibüas. Lääs arvas, et rahvusvahelise õiguse norme tohib rikkuda, kuna külm sõda on läbi. Tõsiselt alahinnati Venemaa ja Hiina huve. Jeltsini ajal, kes oli sageli lihtsalt juua täis, ei võetud Venemaad tõsiselt. Kuid olukord muutus. Liiga hilja viitate külma sõja ajal tekkinud rahvusvahelise õiguse normidele. Ma olen nende poolt käte ja jalgadega. Kuid normid peavad laienema ühtselt kõigile! Teisiti olla ei saa.

GREGOR FLORIAN GYSI:

EL ja NATO ei võtnud arvesse, et Ukraina ühiskond on sügavalt lõhenenud. See lõhe tekkis juba Teise maailmasõja ajal, ning on märgatav tänini. Ida-Ukrainal on tung Venemaa poole, Lääne-Ukrainal – Lääne poole. Ning praegu pole Ukrainas ühtegi poliitilist tegelast, kes suudaks esindada kogu ühiskonda.

vad sedasama Krimmi elanikud. Vastupidiselt rahvusvahelise õiguse normidele võib tänu tavalisele baseeruvale õigusele luua uue rahvusvahelise õiguse. Sellest te olete teadlikud. Kuid mina jään arvamusel, et Krimmi eraldumine oli täpselt samuti rahvusvahelise õiguse rikkumine nagu oli seda Kosovo eraldumine.

Ma teadsin,

et Putin viitab Kosovole, ja ta tegi seda. Nüüd Teie, proua liidukantsler, ütlete: „Aga see on ju hoopis teistsugune olukord!“ Võib-olla. Kuid Te ei mõista, et rahvusvahelise õiguse rikkumine on rahvusvahelise õiguse

Siis tekkiski EL-i ja Venemaa vahel hõõrumine Ukraina pärast. Mõlemad pooled tegutsesid ühtmoodi. Barroso, Eurokomisjoni esimees, ütles: „Kas tolliliit Venemaaga või lepingud meiega?“ Ta ei öelnud: nii üks kui ka teine. Ta ütles: kas üks või teine? Putin ütles: „Kas leping EL-iga või meiega?“ Mõlemad tegutsesid ühtmoodi ning lubasid ainult üht võimalust. See oli jäme viga mõlemalt poolt.

Ükski

EL liikmesriikide välisministritest ei püüdnud astuda dialoogi Venemaaga ega üldse arvestada Venemaa õigustatud huve julgeoleku valdkonnas. Venemaa kardab, et peale tihe-

date sidemete loomist EL-iga tuleb Ukrainasse ka NATO. Ta tunnetab, et ring tema ümber tugevneb. Nüüd on saanud Ukraina kord.

Välisministrid ja NATO ei ole võtnud aga absoluutselt arvesse Venemaa ja Ukraina ajalugu. Nad pole kunagi mõistnud Krimmi tähtsust Venemaa jaoks.

Ukraina ühiskond on sügavalt lõhenenud. Kuid ka seda ei võetud arvesse. See lõhe tekkis juba Teise maailmasõja ajal, ning on märgatav tänini. Ida-Ukrainal on tung Venemaa poole, Lääne-Ukrainal – Lääne poole. Ning praegu pole Ukrainas ühtegi poliitilist tegelast, kes suudaks esindada kogu ühiskonda. Selles peitub kurb tõde.

Kuid olemas on Euroopa Nõukogu ning Euroopa Julgeoleku ja Koostöö Organisatsioon (OSCE). Viimasel ajal Teie, proua liidukantsler, ning Teie, härra välisminister, olete neid põlanud. Raha nende organisatsioonidele eraldati üha vähem, sest arvati, et nad pole nii tähtsad.

Kuid nad on ainsad, kus liikmeteks on nii Venemaa kui ka Ukraina. Seetõttu peame jällegi neid organisatsioone rahaliselt tugevdama, selle asemel, et arutada Venemaa väljaheitmise võimalust. See on täiesti vale.

Järgnes olukorra teravnemine Maidanil, olid snaperid ja tapetud. Säärastes olukordades valetatakse kõvasti. Seetõttu pakume rahvusvahelise uuri-

härä välisminister, sugugi ei agiteerinud väljakul aktiivselt lepingu tagasilükkamist lahkuks Janukovõtš Kiievist.

Siis, parlamendiistungil kõrvaldatakse Janukovõtš võimult 72,88-protsendise häälteenamusega. Kuid põhiseadus näeb ette 75%. Mõned ütlevad, et revolutsiooni ajal ei tule põhiseaduse täitmisest midagi välja – et mis tähtsust sel on, paar protsenti rohkem või vähem! Jah, aga Putin viitab põhiseadusele ning ütles, et presidendid võimult kõrvaldamiseks polnud vajalikku häälteenamust. Ja ta viitab omakorda Janukovõtši kirjale. Pealegi oli parlament hääletamise ajal täis relvastatud inimesi. See pole demokraatlik.

USA riigisekretäri Kissingeril oli õigus, kui ta ütles, et sanktsioonid pole mitte strateegia väljund, vaid strateegia puudumise väljund. Sama puudutab ka tihenenud sõjaväelende Poola ja Balti riikide taevast. Mis see üldse on?

Krimmi referendumil

ajal on kahel relvastatud sõdurid. Ning ka see pole demokraatlik. Teie jutus, proua liidukantsler, on kõige huvitavam, kui ütlete, et Ukraina põhiseaduse kohaselt on selline referendum lubamatu. Kuid millal siis põhiseadus toimib ja millal see ei toimi? Presidendi võimult kõrvaldamise ajal ei toimi, aga

Krimmi juhul see äkki toimib? Te peate endale aru andma, kas tunnistate Ukraina põhiseadust teravikuna või osade kaupa, kui see on Teile meeltmööda. Mulle on see tuttav, kuid mulle see ei meeldi.

Siis moodustati uus valitsus. Seda toetasid kohe Obama, EL ning Saksamaa valitsus.

Proua Merkel! Asepeaminister, kaitseminister, põllumajandusminister, keskkonnaminister, peaprokurör – kõik nad on fašistid! Rahvusliku julgeoleku nõukogu juht oli fašistliku erakonna „Vabadus“ asutaja. Fašistidel on käes tähtsad ametikohad, nad domineerivad näiteks julgeolekuvaldkonnas. Aga fašistid pole kunagi vabatahtlikult võimust loobunud. Isegi osaga sellest. Ning juba meie endi ajaloo alusel peaks SLV valitsus siin piiri tõmbama. (Kiiduavaldused.)

Kui Austrias sai Haideri Vabadusepartei

valitsusse, lõpetati kontaktid jne. Miks me siis Ukraina fašistidega midagi ei tee? „Vabadusel“ on tihedad sidemed Saksamaa Rahvusdemokraatliku Parteiiga jt natslike parteidega Euroopas. Ning selle esimees Oleg Tjagnobok ütles sõna-sõnalt – pidage need sõnad mees: „Võtke kätte rel-

vad, võideldge vene sigadega, sakslastega, juudi sigadega ja muu saastaga.“ Tsitaadi lõpp.

Juba praegu toimub jaht juutidele ja vasakpoolsetele. Ning Teie vaikite? Ja nende inimestega „Vabadusest“ Teie veel peate läbirääkimisi?

Minu arvates on see skandaal.

Ma teen sellise avalduse täie mõistuse juures.

Ja nüüd Te katsetate rakendada sanktsioone. Putinile see vaevalt meeltmööda on. Sanktsioonid teravdavad olukorda. Endisel USA riigisekretäri Kissingeril oli õigus, kui ta ütles, et sanktsioonid pole mitte strateegia väljund, vaid strateegia puudumise väljund.

Sama puudutab ka tihenenud sõjaväelende Poola ja Balti riikide taevast. Mis see üldse on?

Janukovõtši ja tema käsilaste kontod on blokeeritud, kuna neil on varastatud raha. Mul on küsimus: kas Te seda enne ei teadnud?

Teine küsimus: aga miks ainult need kontod? Miks ei kehti see teiste oligarhide miljarditesse ulatavate rikkuste kohta, kes toetavad teisi jõude? Miks te seal midagi ette ei võta? Milline ühepoolne lähenemine! (Kiiduavaldused.)

Eksisteerib ainult diplomaatia tee

Esiteks, Lääs peab tunnistama Venemaa julgeolekut puudutavaid seaduslikke huve Krimmis, nagu seda muu hulgas mõistis USA riigisekretär Kerry. Vaja on leida staatus, millega võivad leppida Ukraina, Venemaa ja meie. Venemaale tuleb anda garantii, et Ukrainast ei saa NATO riiki. Teiseks, Ukraina tulevikuks on olla sild EL-i ja Venemaa vahel. Kolmandaks, Ukrainas tuleb alustada protsessi, mis kindlustaks rahu ja vastastikuse mõistmise ida- ja lääneosa vahel. See võib olla föderatsiooni või konföderatsiooni staatus. Võibolla peab Ukraina saama kaks presidendit?

Ma heidan EL-ile ja NATO-lette, et seni pole leitud ega otsitudki kontakti Venemaaga. Suhtumine vajab põhimõttelist muutmist.

Turvalist Euroopat ilma Venemaata ega Venemaa vastu olla ei saa. Ainult Venemaaga koos! Ning kui kunagi leitakse kriisist väljapääs, siis selle suureks eeliseks saab kõikide poolte rahvusvahelise õiguse austamine.

Kesknaudala palvel tõlkinud Leivi Šer

Dr Peeter Mardna: Tervelt elatud aastad hoiavad raha kokku

Algus esilehel

Ega inimesed ei hakkaks ju ostma seitset 0,3-liitrist pudelit, sel juhul ostetakse kaks või kolm pudelit. Praegu tarbitakse aga 2-liitriseid kangeid Bock-õllesid, mis on täpselt sama kui juua ära pool liitrit kanget viina. Kaheliitrist pudelit avades juuakse see igal juhul kohe tühjaks, seda ei saa ju lahtiselt seisma jätta.

Tänapäeval lisatavat paljudesse kangetesse õlledesse lisaks naturaalsele kääritamise tulemusel saadud etanoolile kahtlase väärtusega piiritust, et kraam ikka kangem saaks. Sellest ka nende odav hind. Naturaalselt kääritatud õlled on ju kordi kallimad ja neid ei raatsita osta. Seega inimesed rikuvad oma tervist, juues solki, mida „õilistatakse“ õlle nimega?

Seda ma ei tea, mis sinna sisse pannakse, aga kui te läänemaailmas ringi vaatate, siis näiteks Taanis või Hollandis on kangeid, kuni 12% õllesid, aga need on kallid nišiõlled. Saksamaal ja Tšehhis müüakse peamiselt 4,5–4,7-mahuprotsendilist õlut. Kangemat eriti ei ole. Ka meil võiks samamoodi olla, siis loksuks asjad paika. Peame inimesi teavitama: arstiabi ja meditsiini ei ole vaja selleks, et äärmusliku tervisehäire puhul hoida inimest elus. Eesmärk peab olema see, et äärmuslik tervisehäire saabuks võimalikult hilja. Väidetakse, et kui teeme seda või teist, siis hoiame ära südameinfarkti. Kas te tõesti usute seda? See on ju lausvale! Me ei hoiä infarkti ära, vaid lükkame seda edasi. Inimesed põhiliselt surevad kahel põhjusel – südamehaigustesse või vähki. Eesmärk peaks olema see, et inimene ei saaks infarkti 55-aastaselt, vaid see võib juhtuda 75- või 80-aastastel. Meie eesmärgiks peavad olema tervelt elatud aastad, mitte aga võimalus, et inimene raske haiguse puhul hirmsate rahade eest elab vegetatsioonitasemel veel 10 aastat, kus ta on endale, ühiskonnale ja suguvõsale ainult koormaks. Me peame julgema sellest rääkida. Aga praegu me nagu heroiseerime neid üliraskesse situatsiooni sattunud, kelle surma meeletute rahadega lükkame edasi kuu aega, heal juhul aasta võrra.

Kas sotsiaalhoolekande ministri koha loomine uues valitsuses võiks kuidagi parandada sotsiaalvaldkonna arengut?

Kas selleks oli tõesti vaja Taavi Rõivasel olla sotsiaalminister, et omal nahal tunda

– ühe isiku võim, vägi ja oskused ei kanna kogu seda niivõrd mahukat valdkonda üleval? Rõivas pidi saama peaministriks, et öelda: ühe ministriumiga ei saa kogu tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonda hõlmata.

Kui palju on neid, keda suunatakse küll eriarsti juurde, kuid kes tegelikult seda ei vaja?

Kuni 40% eriarsti juurde suunatud patsientidest eriarstivisiiti ei vaja. Seda ütlen mina, kes ma tunnen arste ümberringi. Minule tullakse ju seda ütleva. Ametlikus statistikas seda loomulikult ei saa välja öelda. Sest oletame, et olete näiteks arst-ettevõtja, kellel on tuhat teenust. Kui ütlete, et 400 nendest on põhjendamatud, ja olete esitanud haigekassale arve, siis haigekassa järgmisel aastal ostab teilt 600 teenust, mitte 1000. Aga te ei taha seda, sest teie teenistus väheneb seetõttu. Sinna ongi ju tegelikult koer maetud! Kuni 40% on neid, kes eriarsti ei vaja ja peaksid perearstisüsteemis lahenduse saama.

Lisaks on veel need 10%, kes eriarsti juurde kohale ei ilmu. Minu hinnangul saaks siin olukorda parandada sel viisil, et patsiendil tuleks kohe, kui ta end järjekorda registreerib, maksta ära oma visiititasu. Teine võimalus on selline: kui patsient ei ole kohale tulnud, toksib arst süsteemi tema isikukoodi ja paneb selle juurde mingi märgise – patsient ei ole kohale tulnud. Sel juhul tuleb samal patsiendil maksta haigekassa arvele *penalty* [trahvi] järgmine kord arstivisiidile tultes. Kui selline patsient läheb teise arsti juurde, kes siiski osutab teenust, siis sellele teenuseosutajale teenust välja ei makstaks. Ja neid kohale mitte tulnud peagi enam ei olekski! Mitte ükski poliitik ei julge siin midagi teha ega sellest probleemist rääkida.

Miks perearstid nii kergekäeliselt saavad patsiente eriarsti vastuvõtule?

Sest neil ei ole piisavat seljatuget põhjendamatute nõudmistepuhul, mis inimesed neile esitavad. „Mina tahan seda ja teist,“ nõuavad patsiendid. Kuid mille alusel inimene seda nõuab? On tal sellekohane haridus ja teadmised? Kui meil siin räägitakse, et inimene ise kirjeldab oma hädasid ja otsib inter-
netist abi ja määrab endale

ravi, siis see on ju *bullshit!* Kuidas ma oskan määrata, mis moodi mulle jaht ehitatakse, kui ma ei tea jahiehitusest mitte midagi?!

Perearstid lihtsalt annavad patsientide survele järele?

Perearstile käiakse peale, teda ähvardatakse, lubatakse tema peale kaevata. Loomulikult ta annab lõpuks järele. Tal peaks aga rohkem seljatuge olema. Perearste üritatakse survestada põhjendusega, et mingil

tatakse? Kui osalesin valitsuse istungil 20 aastat tagasi, siis üks valitsuseliige ütles: „Kui mul on Eestis tervishoiuprobleem, siis mina tean, millal Stockholm lennuk läheb.“ See valitsuseliige oli nüüd ka valitsuses. Kas selline inimene tohib Eesti riiki juhtida?

Mida teha, et Eestis poleks nii palju puuetega lapsi? Meil on puuetega lapsi umbes 10 000 ringis. Me ei saa selli-

Probleemid inimeste hammastega järjest süvenevad. Millised on Teie ettepanekud olukorra leevendamiseks?

Hambaravi on Eestis 0–19-aastastel vastavalt seadusele haigekassa kanda. Näiteks Taanis ja Hollandis on nii, et kui inimene käib lapse- ja nooreas igal aastal hambarsti juures, siis edaspidises elus riik võtab 75–90% hambaravikuludest enda kanda. Kui selle aja jooksul pole hambarsti juures käidud

Annaks jumal, et see sisse-ränne tuleks Venemaa ja Ukraina poolt! See oleks palju parem, kui et tuleksid moslemid. Stockholmis ei või enam kirikupühaski pidada, sest seal on nii palju moslemeid. Keegi ei julge seda mainida, et koraanis on öeldud: uskmatu tapmine on püha tegu – sa pääsed para-diisi ja 20 neitsit ümmardavad sind, kui oled uskmatu tapnud!

Mida arvate praegu Ukrainas toimuvast?

Kui Adolf Hitler elaks, siis ta kaebaks Vladimir Putini koh-
tusse – plagiaadi eest. Putin on tema idee omastanud. See on sama, mis Hitler tegi sudeedisaklaste või Austria anšlusi puhul. Miks Brüsselis elavad 10 000 moslemit ei võiks sel juhul nõuda oma eraldumist? Ainuke jama, miks nad seda ei tee, et siis ei oleks pürjereid, kes neile iga kuu 1000 eurot elamiseks maksaks. See on ainuke takistus.

Moslemite oma riigi nõudmine Euroopas on lähitulevikus vägagi tõenäoline?

Nad võivad nõuda küll, aga kes siis neile maksab mittemillegitegemise eest? Kust nad raha võtavad? Nad peavad siis ju tööle hakkama.

Mida arvate uuest valitsusest? Kes selle liikmeist sümpatiseerib Teile enim?

Ainuke julge ja jalgadega maas olev sirge seljaga minister on Jürgen Ligi. Ta julgeb öelda seda, mida ta mõtleb, ja julgeb oma asja ka põhjendada. Vahepeal oli küll hirm, et ta vahetatakse välja, sest minu andmetel Hanno Pevkur tahtis väga rahandusministriks saada.

Aga mida arvate värskest tervise- ja tööministri Urmas Kruusest?

Erialane ettevalmistus peaks ikka inimesel olema! Tõenäoliselt hakkab nüüd see Tartu mitte väga realistlik, sumbunud koolkond tervest tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonnast üle käima.

Mida silmas peate?

Me räägime küll, et Tartu vaim on tore jne. Kuid nii suuri intriigitsemisi ja susimisi kui Tartus ei ole Tallinnas ammugi (ehk isegi mitte kunagi) olnud. Ega kunagi tulegi. Tartus igati võitleb kellegi vastu. Ma kardan seda, et kui Kruuse enda ümber koondab nõustajateks ainult Tartu inimesed, siis see toob kogu riigi arengule kahju (kuigi Tartule võib kasu tuua). Tervise- ja tööministri kohale oleks võinud panna ikkagi inimese, kes teab, mida teeb.

Küsitles Indrek Veiserik

PROFFESIONAAL: Peeter Mardna sõnul tulnuks tervise- ja tööministriks panna inimene, kel oleks vastav erialane ettevalmistus. Tõenäoliselt hakkab Urmas Kruuse ministriks saades nüüd see Tartu mitte väga realistlik, sumbunud koolkond tervest tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonnast üle käima, mis toob kahju riigi arengule. Foto: Indrek Veiserik

ühel juhul 300-st või 500-st perearst on eksinud. Et pärast leiti patsiendil haruldane verehaigus. Tagantjärelemeditsiinis kõige targem arst on patoloog, kes surnu pealt näeb, mis tal tegelikult viga oli. Tagantjärele on kõik targad.

Kas seoses Euroliitu kuulamisega hakkab palju Eesti inimesi end välismaal ravimas käima?

Ärge uskuge kuulujutte! Eesti maksab osutatud teenuse kinni meie hinnakirja järgi. Me ei maksa kinni sõidukulusi, söögikulusi ja majutuskulusi. Kui võrdlete hindu, ütleva, näiteks kunstireieluupühiku vahetamise puhul, siis meie ja Lääne-Euroopa vahel on viiekordne hinna-vahe. Kuipalju on meil inimesi, kes on võimelised maksma 20 000 eurot, teades, et poole aasta pärast saab tagasi 3000? Vähe! Nüüd siis teate, kui palju meilt väljamaale ravile läheb. Kas sellest keegi on rääkinud? Ei! Misjaoks Eesti rahvast loll-

se lapsega midagi ette võtta. Me ei saa teda hävitada ega olematuks muuta. Ainuke võimalus on kaasaegse teaduse juures geenikoodi abil öelda, kas konkreetsete vanemate puhul on eluks sobimatu halebega lapse ilmaletulek tõenäoline. See on üks võimalus. On võimalik enne sündinut kindlaks teha eluks sobimatu laps. Näiteks Downi sündroomiga lapse sündi saab prognoosida. See on üks perspektiiv. Me peame vältima puuetega laste sündi. Ja teine teema on kliinilises surmas olevate laste elustamine. Paljudes riikides ei ole arstidel kohustust elustada lapsi, kelle sünniindeks on Apgari skaalal 1 ja 2 palli. s.t kes on praktiliselt kliinilises surmas sündinud. Meil see ei ole reguleeritud. Meil võiks see kohustus olla, aga mitte üle 5–10 minuti, sest kui inimene on kliinilises surmas üle 10 minuti, tekib tal ajukahjustus.

regulaarselt, siis edaspidises elus maksad kõik ise. Ka meil võiks sellesarnane kord kehtida.

Oma eelmises intervjuus [Kesknädal 25.9.2013] märkisite, et Eestis on sündinud aastaid olnud 1,5 last naise kohta. Iga 25 aasta jooksul elanike arv väheneb 25%. 75 aasta pärast ei ela Teie väitel rohkem kui ca 600 000 Eestimaal sündinud inimest. Kusjuures arvesse pole võetud emigratsiooni – kuni 10 000 elanikku aastas. Mida siis teha? Emadus tuleb au sisse tõsta. Alimentide maksimine tuleb riiklikult tagada. Lastetoetusmaks tuleb kehtestada. Peab mõtlema, keda ja kust lubada meie riiki, et sissetulijad tasapisi sulanduks meie ühiskonda.

Kui Ukrainas läheb tõsisemaks kodusõjaks, siis võib oletada, et sealt riigist saabub Eestisse palju põgenikke?

Tallinn 10130, Toom-Rüütli 3/5,
Kesknädal

Värvivahetuspartei näitab nägu

Kas Eestimaa ajalooliselt kirjus parteinimedest maastikus on kohta sisse võtmas uus erakond? Hoopiski tänane Reformierakond on muutuste teel! Paraku ei seisne muutus sisus. Uus vorm on alati ilus vaadata ja plekkideta.

Konjunktuurierakond või Paradokspartei? Ei ole muid sõnu partei suhtes, kes tegutseb nagu kameeleon. Oluline on säilitada võim iga hinna eest. Selline on erakonna põhiidee ja eesmärk. Miks mitte selle üle uhke olla! Eriti veel, kui eesmärk sai jälle täidetud. Kameeleonliku värvivahetuse maksavad

Kameeleonid on roomajad, kes ei suuda vastu võtta helisid, kuid neil on võime temperatuuri, valguse, niiskuse, hirmu, ärrituse, nälja, ja nuu jms puhul muuta oma värvust ja muustrit.

kinni aga jällegi kõige vaesemad. Ning need, kes on kaua mõelnud oma kannatamistest ja Eestimaa mulla jalgadelt pühkimisest. Kõik jätkub samamoodi, riik tühjeneb maasoolast ja asemele tulevad „suhkruasendajad“.

Nemad paraku panevadki puhtale kultuuriorganismile

korraliku põntsu. Ja see ei ole nende süü. Süüd tuleb otsida nende südamest (või südamestusest), kes seda on lubanud – nood pole paremad nendest, kes väevõimuga omal ajal võõrast „suhkrut“ relvajõuga sisse tassisid.

Nende poliitika ei räägi sotsiaalsusest. Veel vähem on nende poliititegevuses empaatiat. Aga nad teevad sotsiaalhoolekande ministri koha! Paradoksaalne, kas pole? Tunnistavad nad sellega, et senine poliitika on olnud vale? Kuidas muidu mõista seda, et uut ministrit on just nüüd vaja? Otsekui paluksid rahvalt vabandust tehtud ülekohtu ja sotsiaalse ebaõigluse eest.

Karl Kondor, Tallinn

Ajaratas ringi käib...

samad ämbrid 2014-04-02 09:54:11

Praegu kolisevad samad ämbrid, mis esimese iseseisvuse aegu. Võimu kindlustamine käib nüüdses Eestis vanu äratalatunud radu pidi, mis lõpuks meie riigi lõmastab. Raha, ja veelkord raha võim surmab ideoloogia ja rahvustunde. Ultraparempoolseid esindav poliitiline eliit tegutseb Eestis võimu jagamisel nagu pärandi saaja. Praegune Valitsus püüab hapuks läinud riiki präänikuga päästa, lubades üheksa korda suurendada, et rahva revolutsioonilist meeleolu vaigistada. Selle kübaratrikiga võib ju palderjani piserdada, kuid kui kauaks? Kindlasti ei puuduta see 1/3 eestimaalastest (analoogia vapsidega), kes on võimupoliitikute poolt Eestis lindpriiks kuulutatud, kelleks on Keskerakonna liikmed ja nende pooldajad ja kelle suhtes käib igapäev plaanipärane psühhoterror, kus ei ole välistatud füüsilised arveteõien-dused, vangistamine jne.

Kommentaar 2. aprilli Kesknädalas üllitatud Tiit Madissoni meenusloos „Eestlased tõmmati haneks eelmises vabariigis ja tõmmatakse praegu“ juurde.

Euroopa Inimõiguste Kohus

on teatanud valmisolekust hakata läbi vaatama Eesti Vabariigi kodaniku avaldust Eesti telefoniklientide ebaseadusliku topeltmaksustamise kohta. Sellest probleemist kirjutas tehnikadoktor Valdur Vagane 12.02.2014 Kesknädalas pealkirja all „Telefoni kuumaks ebaseaduslik“. Mitte ükski EL ega Eesti seadus niisugust tasu lisaks kõnetasule ja liitumistasule ette ei näe, kuid Eesti Vabariigi majandus- ja kommunikatsiooniminister on selle oma määrusega kehtestanud. Jääme ootama menetlusteateid Strasbourg'ist. *Kn*

Rehepaplik rahvas ja tema valitsejad

Pärast meie „päästvat“ ja lootusrikast valitsusvangerdust tasuks üle lugeda Andrus Kivirähki „Rehepapp“. Jah, just sellised me olemegi, ka 21. sajandil: orjameelsed ja šlikerdajad, uskudes oma rehepappide tarkust ja neile kuuletudes.

Eesti on ainulaadne riik

Euroopas (vist maailmaski?), kes vahetab valitsust ajaviiteks. Mujal on valitsusvahetuse põhjused järgmised: 1) suutmatus riiki (majanduslikult või poliitiliselt) juhtida; 2) mingi sündmus või katastroof, kus valitsus peab võtma vastutuse; 3) sündmus või teraviseisund, mistõttu valitsusjuht ei saa enam jätkata. Meie valitsusvahetus ei vastanud ametlikult ainsalegi eeltoodud tingimusele: tervisest pakatav peaminister soovis riigi juhtimise maha panna aasta enne volituste lõppu, et hakata (valmistuma) EL-i volinikuks. Lihtsalt niisama, andes „tasakaaluka“ ja „heas

korras“ riigi üle oma partei usaldusisikule, kes presidendi heakskiidul šlikerdas partei (RE) tagatoas kokku uue valitsuse. Ja ei mingeid erakorralisi valimisi, nagu oleks tavaline! Eimingiteelistsuurimaavaliku reitinguga opositsiooni-parteile (KE).

Oleme taaskord saanud valitsuse, mis loodud valitsejate „omaenese tarkuse“ kohaselt ja mis ka jätkab valitsemist sellesama tarkuse kohaselt. Kas selline tõlplus, avalik poliitiline põhiseaduserikkumine, ühiskonna eetika- ja moraalinormide jalge alla tallamine valitsuse enda poolt võiks toimuda näiteks Soomes? Või Rootsis? Või isegi Venemaal? Ei, kindlasti mitte! Meil aga on see tavaline, oleme sellega harjunud. Me ei vaevu mõtlema (aga võib-olla isegi ei oska mõelda), et oleme oma vabaduse, iseseisvuse ja demokraatiaga kaelani mädassoos, millest väljapääsu ei näi olevatki...

Selle viimase jöhkra avaliku võimuvarguse

(õieti küll võimupölistuse, sest varastada ei saasellist asja nagu võim, mis Eestis, nagu enamasti mujalgi, pole kuulunud rahvale) valguses kahvatuvad kõik parteide skandaalid, vandenõud, vargused. Õieti asume nüüd palju hirmsamas, silmakirjalikumas sotsialismis, kui see, mida 50 aastat kirusime. Praegune sotsialism, mida meelevaldselt nimetatakse liberalismiks, võiks kanda ka selliseid nimetusi: poliitiline gerilja, sotsiaaldarvinism, militarism, fašism (oleneb, kustkaudu vaadata). Oleme riik, kus valitsejad teevad, mida tahavad või viitsivad. Tahavad – valitsevad, ei viitsi – ei valitse. Ammuks see oligi, kui Eesti riigikontrolör Juhan Partsi isikus omatahtsi loobus kõrgest ametist asumaks juhtima vastloodud koduparteid (Res Publica). Riigipea T. H. Ilves nurises rahvusvahelise posti kanalites oma näruse palga üle, kuid

kahjuks ametist ei loobunud.

Valitsejatel polegi Eesti riigi arengus positiivset tähendust.

Peab ju Eesti, ja praktika on seda näidanud, kuidagigi hakkama saama – vaatamata valitsejatele. Ja nõnda on rehepaplik rahvas asjast aru saanudki. Millega see lõpeb, seda siinkirjutaja ei tea.

P.S. Viimasel ajal tõstatub üha enam küsimus: kas Eesti riiki juhibki enam valitsus? Vahest juhiivad seda meediamagnaadid (H. H. Luik jt)? Andrus Ansipi valitsusi hoidis ajakirjandus pilpa peal, aga Siim Kallasele pöörutas „pihta ja põhja!“. Ansipi varipeaminister Taavi Rõivas võrgutab kodanikke oma „siira“ naerutega ajalehtede esikülgedel. Õelge siis, et ajakirjandus ei tee valitsusi! Tõepoolest, ajakirjandus on Eesti riigis ikkagi kõikse esimesem jõud.

Ants Metsla
Vändra, Pärnumaa

Teeks midagi, ei tea mida, läheks kuhugi, ei tea kuhu...

Jahedad kevadilmad ei lase kuidagi oma aias tegutseda. Siis oledki sunnitud pensionäri tubases toas olema, aga ka sedasi suudad kõike ümbrisevat tähelepanelikult jälgida. Koon sokki (sel alal olen hea proff!), aga ühe silmaga jälgin telekat. Ning mida ma näen ja kuulen: endine Riigikogu esimees Ene Ergma loeb valimisõnnumit sellise õhinaga, nagu usuks ta ise ka, mida rahvale sedasi üritab edasi anda. Teeb seda nii härdalt häälega, et jäägi uskuma: just tema kui IRL-i poolt Europarlament kandidideerija on tõeline (võib-olla et viimne) võitleja vohava korruptsiooni vastu nii Eestis kui ka laias Euroopas.

Mulle aga tuleberedalt meelde, et kas mitte just IRL polnud eelmises valitsuses koos Reformiga seitse pikka aastat järjest Eesti riiki juhtimas. Pealegi juhatas nende partei mees siseministeriumi, kus hommikust õhtuni kõik võimalused käes võideldi selle kohutava probleemi vastu, nagu seda on vohav korruptsioon. Kas tõesti segas tegusaid IRL-lasi Reform, kes pidevalt jalga ette sättis, et usinad IRL-lased ei saaks õiget tegu toimetada? Heidan teise silmaga pilgu päevalehtedele, ja mis mulle vastu vaatab! Meie reformistid peaminister Taavi Rõivas teatab, et nemad tahavad pare-

male minna. Kuigi alles nad tulid sealt, et koos sotsidega vasakule minna. Mõnus tants, mida saab ringis tantsida! Sai noorena ise ka vihutud: kaks sammu sissepoole ja kaks sammu väljapoole – plaks! – ja paarivahetus. Nii mõnus vaadata, kuidas Reformi poliitikutud selles taktis tantsu löövad: plaks! ja sotsid, ning järgmiste sammude järel: plaks! hops! IRL... Kuidagi imelikult rahutu oled, kallid Eestimaa, selles parempoolsete poliitika tõmbetuultes! Äkki mõtleks keegi sügavalt meie kõigi peale, kes me siin elame ja töötame ning kellest mõned minema sõuavad... Üheskoos tegutsedes

saaksime oma isamaa majanduse üles ehitada, siis oleme tugevad ega pea pidevalt kartma ette ja taha vaadates. Selle nädala ajalehtedes paneb iga erakond paneb välja oma parima nimekirja, et olla valimistel edukas. Nii teeb ka Keskerakond. Edgar Savisaar kui erakonnajuht tunnetab, et valimistel saab tema kandidideerimine olla suureks abiks. Ühtsuses on jõud, mis annab hea tulemise. Parempoolse meedia tänane kisa lähtub alateadvuslikusttunnetusest, et Keskerakond võidab Euro-parlamendi valimised.

Gleeri Paur, pensionär
Tartumaalt

Quo vadis, Maarjamaa?

Parempoolsed parteid, kes on meie riigi ohtlikult õhukeseks hõõvelandanud, saavad ka ise sellest juba aru, aga pole võimelised midagi muutama, vaid püüavad olukorda siluda uute lubaduste varal, ähvardades kulunud „vene kaardi“ ja Savisaarega, kes käiakse trumpässana välja alati siis, kui sisulised argumentid otsa saavad. Meenuvad Venemaa demokraadid Gaidar ja Hakamada, kes tõdesid, et „pole teile, eestlastel, enam vaja karta vene inimest relvaga; tuleb vene inimene rublaga, ja ta ongi teile juba kohal“. Vaadake ringi Tallinnas, kus elab enamik elamis-lubade ostjaid. Midagi pole teha, tuleb tunnistada, et pärast seda, kui neetud foiniiklased leiutasid raha, pole sellel enam ei rahvast ega riiki. Suur irvhammas Bernard Shaw on

leidnud, et midagi pole Looja jaganud inimestele nii õiglaselt kui mõistust — keegi ei kaeba temast puudu olevat. (Seda parafraaseerides tuleb vastupidist tõdeda raha kohta – seda pole kellelgi kunagi küllalt.)

Ostetavad ja müüdavad

Olenevalt summa suuruselt ja tehingu delikaatsusest oleme kõik ostetavad ja müüdavad, on öelnud mõnigi ajalooline isik. Mäletan ka, kuidas õiguskantsler Allar Jõks ütles Riigikogu kõnetoolis peetud lahkumiskõnes, et ta jääb unistama ajast, mil Eesti riigis ei ole enam võimalik osta ega müüa seadusi. Kuivõrd vahepeal pole keegi rahvaasemikest seda kuidagi kommenteerinud ja on tehtud ettepanekuid hoopiski Riigikogu komisjo-

nide istungite salastamiseks, saab sellest järeldada vaid üht – Jõks unistab jätkuvalt edasi. Muidugi peab ütlema, et ka unistustega tuleb olla ettevaatlik, sest need võivad täituda, mis pidi mõnikord olema vähemalt sama suur pettumus, kui nende mittetäitumine. Ei pane enam imestama Keskerakonna jätkuvast reitingu tõusust häiritud valitsuserakondade hädakisa, sest nüüd on isegi president otsesõnu välja öelnud, et kõik see, mis meid on toonud siia, kus me nüüd oleme, ei vii meid enam edasi. See ju otsene vihje muuta ka meie aegunud maksusüsteemi ja asendada see euroopaliku astmelise tulumaksuga, mis suurendaks palgatöötajate sissetulekut ja vähendaks väljarännet, sest kui näiteks 1500-eurose palga saajalt, keda on

hinnanguliselt üks kolmandik, ära võtta vaid sada eurot ja anda see miinimumpalga saajatele, keda on hinnanguliselt sama palju, ei vähendaks see kuidagi esimeste elukvaliteeti, viimasel aga aitaks tuntuvalt tasuda kommunaalkulutusi ja tooks leivapalukese lauale ka tuhandetele absoluutvaesuses viibivatele lastele. Olemasoleva raha ümberjagamise vastastele tuletaks aga meelde, et käimasolev ümberjagamine toimub iga päev pidevalt, ja ainult vaesemalt enamusele rikkamale vähemusele, kusjuures viimased on kui koerad heinakuhja otsas: ise ei söö, kuid teistele ka ei anna.

/Jürg järgmises lehes/

Jaani Ossis, vaatleja
Võrumaalt

USA teeb, mida tahab, ja Venemaa pangu suu kinni!

Kui heita pilk ajalukku, siis nii see ongi – Ameerika Ühendriigid teevad, mida tahavad, ja teised riigid hoidku majandussanktsioonide hirmus suu heaga kinni. Hullelmal juhul tullakse suupruukijast riigile pommitajatega „demokraatiat“ tooma, kuna USA-le oponeeriv valitsus on justkui üleöö mitte-demokraatlikuks osutunud ja ühtäkki enam kodanike soovidega ei arvestagi, sest rahva soov olevat ju alati olnud Ameerikaga koos olla. USA liitlaseks olemine tähendab edumeelsust ja arengut, vaenlaseks olemine aga mahajäämist ja tagurlikkust.

PRIIT KUTSER
Põhja-Tallinna Kesk-
erakonna piirkonna liige

Olles ise elanud USA-s, võin kinnitada, et suur osa ameeriklasi usubki: USA on parim paik maailmas ja kõik teised inimesed tahavad ka Miki-Hiire maal elada, aga kahjuks kõik siia ei mahu, mistõttu jääb üle neile vaid kaasa tunda. Mis asi see „ülejäädud maailm“ on, jääb jänkidele paraku veidi võõraks, sestap arusaamatuks.

Kosovo ja Serbia, Krim ja Venemaa

Nagu ei ole olemas kosovlasi, ei ole olemas krimlasi. Kosovo rahvastiku enamuse moodustavad muhamedlastest albaanlased ja Krimmis on põhielanikeks valdavalt vene-lased, seejärel tulevad ukrainlased koos kogurahvastiku mõttes käputäie tatarlastega.

Lääneriigid süüdistavad Venemaad Krimmi annekteerimises, millega too rikkus rahvusvahelist õigust. Siinkohal oleks paslik öelda, et pada sõimab katelt. Kosovo on hea näide sellest, kuidas välise jõuga rikuti Serbia territoriaalset ter-
viklikkust ja suveräänsust ning serblaste vastuseisust hoolimata lõigati Kosovo Serbiast välja. Sama võib öelda ka Gruusiast väljunud Abhaasia ja Lõuna-Osseetia kohta, ent abhaasid ja osseedid on reaalsed rahvused, nagu eestlased ja türklased.

Lääne propaganda jutustab, kuidas Krimmi põliselanike – tatarlaste – õigusi rikuti. Mis mõttes on nad põliselanikud? Tatarlased on ju mongoli-tatari ikke jäänuk, ehk siis – see rahvas tuli Euroopasse Sise- ja Ida-Aasia lagendikelt 13.–14. sajandil. Krimmitatarlased ise on pärit kunagisest Otomani impeeriumi vasallist – Krimmi khaaniriigist, mis sai alguse 15. sajandil, olles kurikuulus selle poolest, et oma eksistentsi jooksul vahendasid sealsed

valitsejad islamimaailmale ligikaudu kaks miljonit slaavlasest orja. Hiljem Venemaa keisrinna Katariina Suur vallutas Krimmi Venemaale ja see poolsaar püsis Vene riigi koosseisus üle 170 aasta, kuniks NSV Liidu juht Nikita Hruštšov selle Ukraina

hõimud ja see ala kuulus kunagise Kiievi-Vene koosseisu. Enne Kiievi-Venet oli Krimm nii Vana-Kreeka, Vana-Rooma, gootide, hunnide, bulgarite, Bütsantsi kui ka Genova ja Veneetsia võimu all.

USA on esmaklassiline okupeerija ja annekteerija

Nimekiri läheks päris pikaks, kui välja tuua kõik need riigid ja võimupöörded, kus USA on mänginud aktiivset rolli. Rahva käest ei küsitud, mindi sisse ja tehti asi ära. USA on ajaloos olnud päris käbe rahvusvahelise õiguse rikkuja, aga eks see elu ongi ju selline, et müts põleb ikka varga enese

150 aastat tagasi, on tuua ka värskemaid näiteid, nagu nt Havai, Puerto Rico, Filipiinide ja Guami annekteerimine 1898. USA poolt toetatud Ida-Jerusalemma ja Golani kõrgendikud kui ka Jordani jõe läänekalda. Palestiina riiki ei ole, kuna USA ei luba sel riigil sündida. Palestiinlased on aga olemas. Nende silmis on nende riik Israeli poolt okupeeritud, ja USA toetab okupatsiooni. Iisraellased näevad neid asju loomulikult teisiti.

Riikide suveräänsuse rikkumine on tavapärase osa USA välispoliitikast

PETTUMUS: Oma ainuõigsuses veendunud USA-le ja selle presidendile Barack Obamale ei jõua kohale, miks Venemaa president Vladimir Putin neile ei allu. USA on ju alati teinud seda, mida ise tahtnud, ja teised riigid hoidku majandussanktsioonide hirmus suu heaga kinni.

NSV-le kinkis.

Kosovo oleks ka võinud Albaaniaga ühineda, nagu Krim Venemaaga, aga see tee on siiani välistatud, kuna Balkanimaad kardavad Suur-Albaaniat nagu tuld. Serbia pole võimas Venemaa, mistõttu on ta jõuetu end USA või NATO ees kaitsma. Nii viisi ei jäänudki Serbial muud üle, kui vaid pealtvaataja ja protesteerija rolli asuda. Pealegi lubas Euroopa Liit Serbia enda rüppe võtta, kui too vaid selle Kosovo

peas ja teisi süüdistatakse tihti-peale selles, milles ise süüdi ollakse. Aga mõned näited siiski.

Võiksime alustada sellega, et nii USA ise kui ka kõik teised Ameerika riigid on rajatud indiaanlaste verele. Teisisõnu, tänase Ameerika ja USA riikluse lugu algab justnimelt okupatsiooniga. Indiaanlaste ja eskimote silmade läbi on nende ning nende eesiisade maad siiani anastatud ning okupantide järeltulijad võimutsevad põlis-

USA rikkus ka Vietnami, Korea, Liibüa, Grenada, Nicaragua, Panama, Somaalia, Iraagi, Pakistani ja Afganistani suveräänsust. Sama ähvardas USA teha ka Iraani ja Süüriaga. Iraagis ja Afganistanis võisime olla tunnistajateks pesuehtsate okupatsioonile. Tundub, et on olemas kaht liiki okupatsiooni: õigustatud ja õigustamata. Kui uskuda Lääne propagandat, viib USA läbi ikka head okupatsiooni. Nagu oleks olemas õigustatud vägistamine ja õigustamata vägistamine?

Repliigi korras toon näite USA-s toimunud poliitilisest debatist, kus konservatiivsed vabariiklased leidsid, et abielus olevate inimeste vaheline vägistamine on lubatud, mispeale liberaalsed demokraadid väitsid, et vägistamine on vägistamine, hoolimata sellest, kas vägistaja ja vägistatav on abielus või mitte.

Nüüd, võttes ülaltoodud arvesse, tekibki küsimus: kas tõesti võib siis USA teha, mida iganes soovib, kui talle mõne riigi või selle valitsuse juures miski ei meeldi, ning teised riigid, nagu näiteks Venemaa, peaks oma suu kinni hoidma?

TALLINNA TV
14. – 20. APRILL

ESMASPÄEV, 14.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
08:15 Pühapäevate*
09:00 KM arhiivist. Armastus ja informatsioon Vene teatris*
09:30 Keskonnanaädal*
10:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
10:15 BBC müstikasari. Bedlam*
11:05 Krimiserial. Nero Wolfe 8/8
12:50 Mina, tallinlane*
13:35 Kinnisaraveeb
15:00 OTSE: Ülekanne Riigikogust
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Päevakava
19:30 Terve tervis
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Inimeste lood
21:30 Spordiakadeemia
22:30 Liblikaefekt (USA 2004)
00:20 TÄNA. Uudised*
01:20 Terve tervis*
01:50 TeleChat

TEISIPÄEV, 15.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse*
09:45 Inimeste lood*
10:15 Terve tervis*
10:45 TÄNA. Uudised*
11:45 Päevakava*
12:00 Spordiakadeemia*
13:00 Ülekanne Riigikogust*
16:00 Kinnisaraveeb
16:45 Päevakava*
17:00 Inimeste lood*
17:30 Terve tervis*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse

KOLMAPÄEV, 16.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse*
09:45 Nädal Pealinna*
10:00 Gordioni sõlm*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 Linnaruumi arhiivist. Kassisaba
12:00 OTSE: LV Pressikonverents
12:30 Mõtleme taas*
13:00 Poolkuu. Igor Gräzin*
13:30 Vürtside emand*
15:05 Kinnisaraveeb
16:15 Nädal Pealinna*
16:30 Mõtleme taas*
17:00 Poolkuu. Igor Gräzin*
17:30 LV Pressikonverents*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse

NELJAPÄEV, 17.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse*
09:45 Meedia keskpunkt*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 LV Pressikonverents*
12:00 Kultuurimeeter*
12:30 Arvutitark*
12:45 Tõdemusi Eesti majandusest 1/3*
13:15 Kinnisaraveeb
16:10 Need, kes meie kõrval*
16:45 Jäljed*
17:15 Meedia keskpunkt*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Dr Vassiljevi tervise-minutid

19:30 112
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Europarlamendi valimised 2014
21:00 Dokumentaalfilm. Kalevite kanged pojad
22:00 Uneteadus
23:50 TÄNA. Uudised*
00:20 Kultuurimeeter*
00:50 112*
01:20 TeleChat

REEDE, 18.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 Europarlamendi valimised 2014*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse*
09:45 Dr Vassiljevi tervise-minutid*
10:00 112*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:00 Dokumentaalfilm. Kalevite kanged pojad*
12:00 Europarlamendi valimised 2014*
12:30 Uneteadus*
14:20 Kinnisaraveeb
16:20 Koolitants 2014, 12/19*
17:15 Dr Vassiljevi tervise-minutid*
17:30 112*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Oma Valitsus
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 Töölokvartett C - JAM
21:00 Gruusia - kuus aastat hiljem
21:30 Kas tohib?
22:00 Kontsert
00:00 TÄNA. Uudised*
01:00 Oma Valitsus*
01:45 TeleChat

LAUPÄEV, 19.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Päevakava*
08:30 Gruusia - kuus aastat hiljem*
09:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse*
09:45 Kultuurimeeter*
10:15 TÄNA. Uudised*
10:30 Töölokvartett C - JAM
11:15 Terve tervis*
11:45 Inimeste lood*
12:15 Dr Vassiljevi tervise-minutid*
12:30 Oma Valitsus*
13:15 Kas tohib?*
13:45 Arvutitark*
14:00 Europarlamendi valimised 2014*
14:30 Kontsert*
16:30 Aja puudutus*
17:10 Gruusia - kuus aastat hiljem*
17:40 Dokumentaalfilm. Göring - esinats 2/3
18:35 Koolitants 2014, 13/19
19:30 Keskonnanaädal
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 BBC komöödiasari. Jalad ees 2/15
20:45 Itaalia miniseriaal. Legend bandiidist 2/2
22:25 Dokumentaalfilm. Balti loorberid
23:25 TÄNA. Uudised*
23:40 Keskonnanaädal*
00:10 Aja puudutus*
00:50 TeleChat

PÜHAPÄEV, 20.04

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Kas tohib?*
08:45 Kes on kristlane?
09:00 BBC komöödiasari. Jalad ees 2/15*
09:30 Keskonnanaädal*
10:00 Itaalia miniseriaal. Legend bandiidist 2/2*
11:40 Koolitants 2014, 13/19*
12:35 Gordioni sõlm*
13:05 112*
13:35 Gruusia - kuus aastat hiljem*
14:05 Dokumentaalfilm. Göring - esinats 2/3*
15:00 Pühapäevate*
15:45 Dokumentaalfilm. Balti loorberid*
16:45 Väikesed rõõvlid
18:10 Terve tervis*
18:40 Kultuurimeeter*
19:10 BBC müstikasari. Bedlam
20:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte
20:15 Ember linn (USA, 2008)
21:50 Pillimeeste klubi
22:50 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
23:05 Pühapäevate*
23:50 Terve tervis*
00:20 Pillimeeste klubi*
01:20 TeleChat

Nädala juubilar WILLIAM BOOTH 185

Sada kaheksakümmend viis aastat tagasi, 10. aprillil 1829, sündis Kesk-Inglismaal Nottinghami linnakeses William Booth – Päästarmee (ingl *Salvation Army*) rajaja ja selle esimene kindral. Noorukina olevat tal olnud kolm soovi: olla maailmas edukas, parandada vaeste olukorda, õppida tundma Jumalat.

Boothile hakkasid silma tänavavalpsed, kelle vanemad veetsid aega pubis prassides. Tollal kiirelt arenenud tööstusega Inglismaa aguliprobleemide suhtes aitas tema silmi avada muuhulgas töökogemus pandimajas. Isa suri, kui William oli 13-aastane. Seetõttu katkes tal koolitee – poiss pidi ise endale elatist teenima hakkama ja sattuski ametisse pandimajja. Seal töötatud kuue aasta jooksul koges ta palju vaesust ja kurjust, nägi, kuidas mõni ema tõi panti viimase teki, et saadud väheste veeringute eest lastele süüa osta. Nii tugevnes vaeste aitamise soov aina enam.

William Boothist sai metodisti kiriku jutlustaja ja 1858. aastal ordineeriti ta pastoriks. Spetsiaalset teoloogilist haridust tal polnud, kuid jutlusi olevat ta pidanud erakordselt hästi, osates kõita suurte rahvahulkade tähelepanu. Tihti kõneles ta nn telgikoosolekuil, kus teda käis kuulamas palju inimesi ühiskonna põhjakihtidest. Peamiselt rääkis ta hüljatutest ja õnnetest, kes olid mingil põhjusel õigelt teelt eksinud ja elu hammasrataste vahele jäänud.

Anglikaani kirikust võrsunud metodismi sünnimomendiks loetakse aastat 1738, metodist-

liku vaimuliku William Booth poolt loodi Päästarmee aga 1878. aastal. Uue organisatsiooni eesmärgiks oli pakkuda õmaja ja sööki igale inimesele, kes seda vajab. Tegemist oli just armeelega selle sõna otseses tähenduses – organisatsioonil on allüksused, nendel komandörid, ja kogu ettevõtmist juhib kindral. Päästarmee sõdurid ja ohvitserid (mehed ja naised on selles organisatsioonis võrdväärtsete õigustega) esinesid avalikkuse ees heategevuskontsertidega ja veensid jõukaid, et nood annetaksid vaeste heaks. Päästarmees pole kiriklike rituaale ja sakramente; seal näiteks ei ristita lapsi ega jagata armulauda. Põhjuseks on asjaolu, et Päästarmee kujunemise aeg oli keeruline ning parasjagu vaieldi palju sakramentide olemuse ja põhimõtete üle. William Booth ei tahtnud teoloogilistes debattides osaleda, vaid soovis keskenduda kõige tähtsamale – inimeste aitamisele.

William Booth suri Londonis 1912. aasta augustis 83. eluaastal.

Täna tegutseb Päästarmee enam kui 80 riigis (sh ka Eestis), 112 keeles ja tal on ligi 16 000 varjupaika, haiglat, kooli ning muid heategevusasutusi.

Eestisse jõudis Päästarmee aastal 1927. Algselt kulges töö siin Rootsi Päästarmee juhendamisel, kuigi eestlased käisid õppimas Soomes ja Soome ohvitserid omakorda olid töö Eestis. Ametlikult läks Eesti Päästarmee Soome alla 1937. aastal ja see staatus püsis

Päästarmee likvideerimiseni 1940. aastal. 1927–1940 tegutses Eestis viis korpust: üks Tartus, üks Rakveres ja kolm Tallinnas, kus oli organiseeritud ka supikööök. Eesti taasiseseisvumise järel toimus siin esimene Päästarmee koosolek 1995. aastal, ametlik avamine oli 1996. aastal.

Kahtlemata väärib vaeste aitamise tunnustust. Ent siinkirjutajale näib, et mitmed heategevusorganisatsioonid on tänapäeval oluliselt kaugenenud kunagi seatud eesmärkidest. Kui lugeda viimaste aastate Eesti meediat, siis kohati tekib

mulje, et heategevuse valdkonnaga liituvad slikerdajad, kes „hea tegemise“ sildi all püüavad isiklikult rikastuda. „Pettur kogus surevale tütrele annetusi“, „Kurjategija lasi „Kodutunde“ saadet teeseldes suurpere kodu maha lõhkuda“, „Heategevusliku MTÜ töötaja sai hakkama küünilise pettusega“, „Opilaua jaoks raha paluv lastehaigla ostis väärt-pabereid“ jne – need on vaid mõned pealkirjad meie meediast. Enamik heategevuses tegutsevaid inimesi on kahtlemata ausad ja tublid, kuid näotud juhtumid paraku mõjutavad heategevusorganisat-

sioonide usaldusväärsust.

Kahjuks tuleb ka Päästarmee usaldusväärsus kahtluse alla seada. USA majandusväljaande *Forbes* andmeil teenis Päästarmee komissar Todd Bassett (kindralist järgmine isik) 2004. aastal 175 050 dollarit isiklikku tulu. Punase Risti juht teenis aga 2003. aastal koguni 651 957 dollarit. 95% ameeriklastest ei teeni aastas enam kui 30 000 dollarit. Todd Bassett võinuks seega teenida ka 50 000 dollarit ja elanuks ikkagi hästi.

Mitte keegi, kes tegutseb heategevuses, ei tohiks teenida sellist raha! Hädasolijaid tuleb aidata, mitte aga poputada end kõrgete tasudega. Sellised heategevusasutused rõhutavad pidevalt, et iga münt loeb, aga säära raha pole neil kahju maksta oma ülemustele. Täielik silmakirjalikkus!

Inimesed, olge seepärast ettevaatlikud! Abivajajate asemel võite heategevusse raha andes hoopis toetada nende organisatsioonide juhtide luksuslikku elu. Muide, selsamal Päästarmeel on praegu USA valitsusega sõlmitud 188 miljoni dollari eest lepinguid, et osutada heategevusteenust, vahendab *Huffingto Post*. Ja seda kõike ainuüksi New Yorgi piirkonnas! Sellised rahasummad liiguvad nende käes, kelle ülesandeks on toita ja katta vaeseid!

Eestis asub metodisti kirik Tallinna Ülikooli lähedal Narva maantee ääres omapärase hoones, mis peaks kujutama Noa laeva. „Päästarmee kindralil William Boothil oli kombeks saata igal

aastal tervitus oma ohvitseridele. Ta jagas nendega ka seda, mis Jumal oli tema südamele pannud, millele nad võiksid keskenduda oma teenimistöös. Mida vanemaks William Booth sai, seda lühemaks ja lühemaks muutusid need tervitused. Viimaks oli tema sõnum oma rahvale ainult üks sõna ja see sõna oli: „Teised.“ Just selles seisneb ülesanne,“ ütles piiskop Oysten Olsen teenistusel metodisti kirikus 2007. aastal, vahendab ajaleht *Koduteel*.

Ilusad sõnad tõepoolest. Kuid inimesel on lihtne olla abivalmis aitaja, kui tema enda elus on kõik hästi. Raskem on see aga siis, kui elu veab viltu ja kehv saatus tabab inimest igast suunast. Tõepoolest, elu seadus on see, et kes kastab teisi, seda kastetakse ennastki. Tõeliselt suur inimene ei ole siinkirjutaja hinnangul mitte see, kes rikkana annab vaestele, vaid vaene, kes suudab kibestumise ja viha endast eemale hoida, jäädes endiselt kaastundlikuks ja heatahtlikuks. Kibestumine ja maailma peale kurjaks muutumine, kui sul elus ei lähe hästi, tähendab sisuliselt kaotust.

Just sellistes situatsioonides ilmneb, kes on tõeliselt suur ja kes mitte. See on hetk, kus hädasolija jääb üksi iseendaga, ja ükski Päästarmee ei saata aidata. Vaid see raskustesse sattunu saab ise end päästa, kes naerab vastu saatuselõõkidele. Seda tasub meeles pidada neil, kes tänases neoliberaalses Eestis reformistide aastakümnetepikkuse valitsemise all lootust kipuvad kaotama.

Indrek Veiserik

Teade ja kutse!

Neljapäeval, 17. aprillil k 14.00

kohtub Lasnamäe seenior-sektsioon (Pae tn 19) Riigikogu aseesimehe

JÜRI RATASEGA

Aeg on heitlik ja huvitav – ootame Jüriilt uusi sõnumeid!

Kontakt: Pille Lövend, tel 51 29 489

Tartu üritused

Teisipäeval, 15. aprillil kl 14 arutelu linnavalitsuse haridusosakonna saalis (Raekoja plats 12) Tartu bussijaama planeeringu üle. Osaleb abilinnapea Janar Laur.

Vaikesel laupäeval, 19. aprillil kl 13 saavad erakonna Tartu büroos kohvilauas kokku seniorid.

Keskerakonna Tartu linna piirkond

MJKS RÕIVASEST SAI EESTI PEAMINISTER ?

MILLAL? 9. aprillil 2014 17.00–19.00

KUS? Pärnu Keskraamatukogu saalis Akadeemia 3, Pärnu

Osalevad - Riigikogu ilige Kadri Simson

KOLMAPÄEVA KLUBI OOTAB TEID!

ÜRITUS SOBIB IGAS VANUSES OSALEJATELE

ESINEJA

Kadri Simson

OSALEMINE TASUTA

TEEMAD

Päevapoliitika tagatuba Uus koalitsioon Eesti tulevik

Meedia Keskpunkt TTV-s 9. aprillil k 19.15

■ “Ma olen esinumbrist üks nooremaid“, hüüdis Edgar Savisaar ja astus Europarlamendi valimisvõitluse. Tema samm muudab kampaania tõsiseks poliitiliseks võitluseks, kus rahvas saab üle riigi välja öelda, keda tõeliselt toetab. Savisaar on ainus erakonnajuht, kes üldse kandideerib! Ta imestas väga, miks näiteks IRL-i esimees Urmas Reinsalu ei julgenud esinumbrina välja tulla.

■ Keskerakonna valimisloosung on RAHU! Kuidas seda maailmas saavutada? USA hävitussõjades ei päästa Eestit sõja korral, kirjutab ameeriklaste ajakirja *Forbes* värskes numbris leedu autor Mark Adomanis. NATO kogemustega Jüri Toomepuu arvates pole mingit võimalust, et keegi Eestile Venemaa kallale tungi puhul appi tuleks.

■ Olukord Ukrainas on endiselt pinev. Luganskis, Harkivis, Donetskis mässab rahvas tänaval. Põnev video saabus Harkivist, kus reaktiooniline Pravo Sektor korraldas provokatsiooni Ševtšenko-nimelise teatri ees. Provokatsioon kukkus läbi.

■ Rahvusringhäälingus on juba aastaid susinenud ussipesa, kirjutab Postimees ja arvab, et parim lahendus oleks kõigi tülipoolte lahkumine ja puhtalt lehelt alustamine.

Studios : Urmi Reinde, Mart Ummelas, Heimar Lenk.